

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 7 mars 1944 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsrisk-ersättning till sjömän.

Genom en den 11 februari 1944 dagtecknad proposition, nr 74, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsrisk-ersättning till sjömän.

Härigenom förordnas, att lagen den 15 december 1939 om utbetalande av krigsrisk-ersättning till sjömän¹ skall gälla krigsrisk-ersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1945.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsrisk-ersättning till sjömän stadgas, att krigsrisk-ersättning skall, i den mån Konungen därom förordnar, av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Enligt lagen äger Konungen förordna, att av krigsrisk-ersättning, som skall insättas hos postsparbanken, högst hälften skall under villkor som Konungen bestämmer inestå viss tid, ej över två år.

Lagen gällde ursprungligen krigsrisk-ersättning som belöpte å tiden till och med den 31 mars 1941. Sedermera har lagens tillämplighet successivt utsträckts, först genom lagen den 14 mars 1941 (nr 143) att avse krigsrisk-ersättning som belöpte å tiden till och med den 30 juni 1942 och därefter genom lagarna den 30 juni 1942 (nr 528) och den 30 juni 1943 (nr 463) att avse sådan ersättning som belöper å tiden till och med den 30 juni 1944.

¹ Jfr SFS 1943: 463.

Genom kungörelse den 15 december 1939 (nr 857) ha föreskrifter meddelats angående lagens tillämpning. Även för dessa föreskrifter har giltighetstiden utsträckt i den omfattning som nyss angivits.

I kungörelsens 1 § meddelas bestämmelser om insättning av krigsriskersättning hos postsparbanken. Dessa bestämmelser gälla endast krigsriskersättning till befälhavare och besättning på svenskt handelsfartyg om minst 80 registertons nettodräktighet. Enligt bestämmelsernas ursprungliga lydelse föreskrevs, att om krigsriskersättning för en och samma kalendermånad — efter avdrag för hyresavgift — uppginge till mer än 50 kronor, överskjutande belopp, på visst sätt avrundat, skulle av redaren insättas hos postsparbanken för den ersättningsberättigades räkning. Den nu återgivna paragrafen har ändrats genom kungörelser den 14 mars 1941 (nr 153) och den 19 juli samma år (nr 661). Båda ändringarna inneburo uppmjukningar av insättningstvånget. Enligt paragrafens nuvarande lydelse är det fria månatliga beloppet av krigsriskersättning utöver hyran höjt till 150 kronor. Där sjömannen så begär, skall från insättning undantagas ytterligare högst 100 kronor, om och i den mån motsvarande belopp av hyran skall på grund av dragsedel utbetalas till person här i riket eller insättas i svensk bank.

Enligt 6 § i kungörelsens ursprungliga lydelse skulle av belopp, som insattes hos postsparbanken, hälften regelmässigt inestå intill dess två år förflutit från insättningsdagen. Denna paragraf upphävdes genom kungörelse den 15 mars 1940 (nr 149). Därefter ha sålunda sjömännen varit berättigade att omedelbart lyfta hela beloppet av den krigsriskersättning som insatts hos postsparbanken.

I 7 § av kungörelsen stadgades ursprungligen, att postsparbanken allenast såframt synnerliga skäl förelåge finge avsända medel, som enligt kungörelsen insatts hos banken, till plats utom riket. Genom kungörelse den 30 juni 1943 (nr 464) uppmjukades detta stadgande så att för medlens avsändande till plats utom riket numera endast erfordras skälig anledning (ej synnerliga skäl). I fråga om översändande av medel till plats, där sjömannen har sitt hemvist, gäller överhuvud ej någon inskränkning.

Enligt 14 § i kungörelsen må framställning göras hos Konungen om undantag från vad som stadgats i 1 §, när särskilda skäl därtill äro. I fråga om den som har hemvist utom riket må enligt 3 § befälhavaren medgiva undantag från vad i 1 § stadgas, såframt det finnes kunna ske utan menlig inverkan på förhållandena ombord.

Omfattningen av insättningar och uttagningar av krigsriskersättning under tiden till och med 1943 belyses genom en å s. 4 och 5 i propositionen intagen uppställning. Av denna framgår bl. a., att hos postsparbanken inestodo, vid utgången av 1940 8 182 159 kronor, vid utgången av 1941 10 882 556 kronor, vid utgången av 1942 15 326 119 kronor och vid utgången av 1943 omkring 19 300 000 kronor.

Föredragande departementschefen, statsrådet Bergquist, har i propositionen anfört:

»De skäl som föranlett tillkomsten av ifrågavarande lagstiftning torde alltjämt vara för handen. Några aktuella önskemål bland sjöfolket om ändringar i lagstiftningen ha icke givit sig till känna. Jag vill i detta sammanhang erinra att sjömännen genom förordning den 30 juni 1943 (nr 491) regelmässigt åtnjuta skattefrihet för 50 procent av krigsriskersättning, som belöper på åren 1943 och 1944.

Lagen torde böra utsträckas att gälla jämväl krigsriskersättning som belöper på tiden den 1 juli 1944—den 30 juni 1945.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda lagförslaget och får därför hemställa,

Utskottet.

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 7 mars 1944.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Norman, Wistrand, Forslund, Olof Carlsson, Manner-skantz, Roos, Hage* och *Hallagård*; samt

från andra kammaren: fröken *Hesselgren*, herr *Olovson* i Västerås, fröken *Andersson*, herrar *Pettersson* i Hällbacken, *Ryberg*, fru *Johansson*, herrar *Larsson* i Östersund och *Lundgren*.